

POLSKI
FADN

SYSTEM ZBIERANIA I WYKORZYSTYWANIA
DANYCH ZACHUNKOWYCH Z GOSPODARSTW ROLNYCH

**Wyniki uzyskane
przez indywidualne
gospodarstwa rolne
prowadzące
rachunkowość w 2004 r.**

**(Wyniki reprezentatywne
dla regionu FADN 785
POMORZE i MAZURY)**

Wykaz skrótów

EU - (ang. European Union); (pol. Unia Europejska)

EC – (ang. European Commission); (pol. Komisja Europejska)

CAP – (ang. Common Agricultural Policy); (pol. Wspólna Polityka Rolna)

DG-AGRI – (ang. Directorate-General Agriculture); (pol. Dyrekcja Generalna do Spraw Rolnictwa)

IERiGŻ – Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej

GUS – Główny Urząd Statystyczny

EUROSTAT – Urząd Statystyczny Unii Europejskiej

SGM – (ang. Standard Gross Margin); (pol. Standardowa Nadwyżka Bezpośrednia)

ESU – (ang. European Size Unit); (pol. Wielkość ekonomiczna)

LU – (ang. Livestock Unit); (pol. Jednostka przeliczeniowa zwierząt)

UAA – (ang. Utilized Agricultural Area); (pol. Ziemia użytkowana dla celów rolniczych = użytki rolne)

AWU (ang. Annual Work Unit); (Jednostka przeliczeniowa pracy)

FWU (ang. Family Work Unit); (Jednostka przeliczeniowa pracy godziny)

FADN – (ang. Farm Accountancy Data Network)

Polski FADN – System Zbierania i Wykorzystywania Danych Rachunkowych z Gospodarstw Rolnych

euro – jednostka monetarna, obowiązująca w większości Krajów Członkowskich Unii Europejskiej

EUR – oznaczenie systemowe jednostki monetarnej o nazwie „euro”

Wstęp

Na podstawie obowiązków nałożonych przez Ustawę z dnia 29 listopada 2000 r. o zbieraniu i wykorzystywaniu danych rachunkowych z gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 3 poz. 20 z 2001 r.), Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej zbierał w 2004 r., we współpracy z 26 biurami rachunkowymi, dane rachunkowe z 12 100 gospodarstw rolnych, stanowiących reprezentatywną próbę towarowych gospodarstw w Polsce.

W opracowaniu przedstawione są po raz pierwszy w 80-letniej historii rachunkowości w Polsce, wyniki statystycznie reprezentatywne dla pola obserwacji Polskiego FADN z regionu 785, liczącego 56 302 gospodarstw, których minimalna wielkość ekonomiczna określona wg zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych, wyniosła dwie europejskie jednostki wielkości (ESU). Zaprezentowane wyniki obliczone zostały na podstawie danych pochodzących z reprezentatywnej dla regionu FADN – Pomorze i Mazury, próby liczącej 1 338 gospodarstw.

Opracowane wyniki są w pełni zgodne z pojęciami i kategoriami ekonomicznymi, prezentowanymi w publikacjach Dyrekcji Generalnej do Spraw Rolnictwa UE (DG AGRI).

Opracowanie składa się z trzech podstawowych części:

- wstępnej, charakteryzującej Sieć Danych Rachunkowych Gospodarstw Rolnych (FADN),
- metodycznej, zawierającej wyjaśnienia metodyczne rachunku wyników,
- statystycznej, zawierającej dane statystyczne nazywane „Wyniki Standardowe FADN, poziom I” (ang. Standard Results), dla grup gospodarstw rolnych, ustalonych na podstawie trzech kryteriów grupowania: wielkości ekonomicznej, typu rolniczego i zasobów ziemi. Wyniki Standardowe zawierają około 120 zmiennych charakteryzujących sytuację ekonomiczno-finansową gospodarstw rolnych w roku obrachunkowym.

1. Uwagi ogólne

1.1. Podstawowe informacje o FADN

FADN to europejski system zbierania danych rachunkowych z gospodarstw rolnych, którego formalne kształtowanie rozpoczęło się w 1965 r.

FADN był tworzony etapowo w miarę poszerzania Unii Europejskiej, na podstawie Rozporządzenia Rady EWG nr 79/65/EWG z dnia 15 czerwca 1965 r. w sprawie utworzenia sieci zbierania danych rachunkowych dotyczących dochodów i działalności gospodarstw rolnych w Europejskiej Wspólnocie Gospodarczej. W początkowej fazie zaistniał w sześciu krajach założycielskich, a po poszerzeniu w 1973 r. (etap II) w Wielkiej Brytanii, Irlandii i Danii, w Grecji (etap III) od 1981 r., w Hiszpanii i Portugalii (etap IV), od 1986 r., w Finlandii, Szwecji i Austrii (etap V) od 1995 r. i od 1 maja 2004 r. (etap VI) na Cyprze, w Estonii, Litwie, Łotwie, Malcie, Polsce, Słowacji, Słowenii, Republice Czeskiej i na Węgrzech.

Obecnie FADN funkcjonuje na terenie 25 krajów członkowskich UE.

Schemat 1 Etapy tworzenia FADN w Europie

Unikalność FADN polega na tym, że gromadzi on dane zaliczane do grupy wrażliwych z tej racji, że opisują przede wszystkim sytuację ekonomiczną i finansową gospodarstw rolnych.

Mając na uwadze cele do spełnienia, FADN bazuje na danych rachunkowych pochodzących z rachunkowości realizowanej w konwencji rachunkowości tzw. zarządczej, a ta odmiana rachunkowości w odróżnieniu od finansowej¹ ma na celu jak najbardziej wierne odzwierciedlenie sytuacji gospodarstwa rolnego. O wyborze tej konwencji rachunkowości zdecydowała chęć podejmowania decyzji jak najbardziej adekwatnych do rzeczywistej sytuacji gospodarstw rolnych. W przeciwnym wypadku nawet najlepiej wypracowane warsztatowo decyzje odnosiłyby się do rzeczywistości wirtualnej, wygenerowanej przez wirtualne dane rachunkowe².

¹ Rachunkowość finansowa podlega odpowiednim przepisom prawa, które są różne w poszczególnych Krajach Członkowskich Unii Europejskiej.

² Większość uczestników szkoleń na temat rachunkowości rolnej na zadawane pytanie: czy możliwe jest podjęcie bardzo dobrej decyzji na podstawie danych które nie odzwierciedlają stanu rzeczywistego gospodarstwa, udzieliło negatywnej odpowiedzi. Taka odpowiedź jest niestety błędna. Stan takiej wiedzy może bowiem doprowadzić do podjęcia decyzji warsztatowo bardzo dobrych lecz niestety nieadekwatnych do stanu określonego gospodarstwa. Zagrożenie to potęgowane jest tym, że odnosi się nie tylko do decyzji podejmowanych na szczeblu gospodarstwa rolnego przez bezpośredniego decydenta – rolnika, ale także udzielania nieadekwatnych porad przez doradców oraz decyzji podejmowanych przez polityków gospodarczych.

W polu obserwacji FADN znajdują się gospodarstwa towarowe, mające zasadniczy udział w tworzeniu wartości dodanej w rolnictwie. Za takie uznawane są gospodarstwa, które mieszczą się w grupie gospodarstw wytwarzających w danym regionie FADN lub kraju co najmniej 90% wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM). Dolny próg graniczny gospodarstwa rolnego zaliczanego do pola obserwacji FADN wyznaczany jest na podstawie sumowania wartości SGM z gospodarstw znajdujących się w krajowym rejestrze gospodarstw rolnych, poczynając od największych do momentu, aż ustalona zostanie wielkość ostatniego gospodarstwa, które wyczerpuje 90% wartości SGM w odpowiedniej jednostce administracyjnej.

Progi wielkości ekonomicznej, wyznaczające minimalną wielkość gospodarstw rolnych włączanych do pola obserwacji FADN są różne w poszczególnych Krajach Członkowskich. Różnice te wynikają przede wszystkim z powodu istniejących różnic w strukturze agrarnej poszczególnych Krajów Członkowskich.

Podkreślić należy, że FADN jest jedyną bazą danych, gromadzonych według jednolitych zasad z reprezentacyjnej próby towarowych gospodarstw rolnych funkcjonujących na obszarze Unii Europejskiej.

Wspólnotowa Typologia Gospodarstw Rolnych

Zasady klasyfikacji gospodarstw zostały precyzyjnie określone i po raz pierwszy formalnie ustanowione Decyzją Komisji (EWG) 78/463/EEC z dnia 7 kwietnia 1978 r. Według tych zasad gospodarstwa rolne funkcjonujące na terenie Wspólnoty klasyfikowane są najczęściej według dwóch kryteriów:

- wielkości ekonomicznej,
- typu rolniczego.

W podstawowej klasyfikacji gospodarstw rolnych mają zastosowanie parametry ekonomiczne. Są nimi:

- standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM – Standard Gross Margin),
- europejska jednostka wielkości (ESU – European Size Unit).

1. Standardowa nadwyżka bezpośrednia (SGM - Standard Gross Margin) jest nadwyżką wartości produkcji danej działalności rolniczej nad wartością kosztów bezpośrednich **w przeciętnych dla danego regionu warunkach produkcji**. W celu wyeliminowania wpływu zmian w produkcji (np. wywołanych złą pogodą) lub cen produktów i środków produkcji, do obliczeń przyjmowane są średnie z trzech lat odpowiedniego okresu, na podstawie uśrednionych danych rocznych z danego regionu. Z tego właśnie powodu, pojęcie nadwyżki bezpośredniej zostało uzupełnione terminem „standardowa”.

Współczynniki SGM są obliczane dla każdego regionu statystycznego i dla każdej prowadzonej działalności w odniesieniu do 1 ha uprawy lub 1 sztuki zwierzęcia. W Unii Europejskiej są regiony SGM, dla których wylicza się SGM dla 124 działalności.

Tak duża liczba pozycji w zestawach standardowych nadwyżek bezpośrednich odzwierciedla nie tylko zróżnicowanie rolnictwa w Unii Europejskiej, ale także ukazuje poziom stosowanej szczegółowości, zapewniający porównywalność dostarczanych wyników, a tym samym realnie odzwierciedlający sytuację w rolnictwie.

2. Europejska Jednostka Wielkości (ESU-European Size Unit) jest parametrem służącym do określania wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego. W tym celu wartość standardowej nadwyżki bezpośredniej gospodarstwa rolnego wyraża się w jednostkach ESU. Jedno ESU odpowiada równowartości 1200 euro.

3. Wielkość ekonomiczna gospodarstwa rolnego stanowi jedno z kryteriów używanych dla charakteryzowania gospodarstwa rolnego we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych. Jest ona określana na podstawie sumy wartości standardowych nadwyżek bezpośrednich (SGM) wszystkich działalności występujących w gospodarstwie.

4. Typ rolniczy gospodarstwa jest kolejnym kryterium stosowanym w klasyfikacji gospodarstw rolnych. Jest on określany na podstawie udziału poszczególnych działalności w tworzeniu ogólnej wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej (SGM) w gospodarstwie.

W zależności od pożądanego stopnia dokładności, typy rolnicze gospodarstw są dzielone na:

- 8 typów ogólnych i grupę gospodarstw niesklasyfikowanych (oznaczanych z użyciem jednego znaku),
- 17 typów podstawowych (oznaczanych z użyciem dwóch znaków),
- 50 typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem trzech znaków),
- podtypy 50 typów szczegółowych (oznaczanych z użyciem czterech znaków).

Współczynniki SGM liczone są okresowo na podstawie średnich danych z trzech kolejnych lat w wydzielonych regionach krajów członkowskich. Komisja UE ustala listę działalności rolniczych, dla których konieczne jest policzenie SGM, obecnie lista ta obejmuje 109 rodzajów działalności.

1.2. Zakres podmiotowy FADN

Minimalny próg określający gospodarstwo jako towarowe (oznacza to włączenie gospodarstwa do badań) wyrażony jest w ESU. Wielkość ta jest ustalana dla każdego kraju członkowskiego oddzielnie i zmienia się w czasie, zgodnie z ewolucją struktury i siły ekonomicznej gospodarstw rolnych (patrz: Tabela 1.2-1).

Tabela 1.2-1 Progi minimalnej wielkości ekonomicznej i liczebność próby FADN wg krajów członkowskich w 2004 r.

Kraj	Dolny próg wielkości ekonomicznej ESU	Liczba gospodarstw w próbie szt.	Struktura %
Austria	8	2 000	2,5
Belgia	16	1 000	1,2
Cypr	1	500	0,6
Czechy	4	1 300	1,6
Dania	8	2 000	2,5
Estonia	2	500	0,6
Finlandia	8	1 300	1,6
Francja	8	6 100	7,5
Grecja	2	5 500	6,8
Hiszpania	2	10 100	12,4
Holandia	16	1 500	1,8
Irlandia	2	1 300	1,6
Litwa	2	1 000	1,2
Luksemburg	8	300	0,4
Łotwa	2	1 000	1,2
Malta	8	500	0,6
Niemcy	8	5 300	6,5
Polska	2	12 100	14,9
Portugalia	2	3 000	3,7
Słowacja	6	600	0,7
Słowenia	2	900	1,1
Szwecja	8	1 000	1,2
Węgry	2	1 900	2,3
Wielka Brytania (w tym: Irlandia Północna)	16 (8)	2 500 (320)	3,1
Włochy	4	18 000	22,2
Razem FADN UE	x	81 200	100,0

Źródło: Rozporządzenie Komisji nr 730/2004 z 19 kwietnia 2004 zmieniające Rozporządzenia nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw dla ustalania dochodów gospodarstw rolnych z powodu przyłączenia Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Republiki Czeskiej, Słowacji, Słowenii i Węgier do Unii Europejskiej.

Wybór próby gospodarstw rolnych z pola obserwacji FADN

Agencje Łącznikowe z poszczególnych krajów opracowują corocznie plany wyboru gospodarstw rolnych do badań w ramach FADN. Po ich opracowaniu i zaakceptowaniu przez Komitety Krajowe FADN, plany te są przekazywane w celu akceptacji do Komitetu Wspólnoty nadzorującego FADN.

Wewnątrz pola obserwacji FADN istnieje wielkie zróżnicowanie gospodarstw rolnych, biorąc pod uwagę kryterium wielkości ekonomicznej czy typu rolniczego.

Dla zapewnienia precyzyjnego odzwierciedlania tego zróżnicowania w próbie badawczej Agencja Łącznikowa dzieli pole obserwacji na warstwy. Pominięcie tej czynności w procesie wyboru próby, mogłoby spowodować brak właściwej reprezentacji niektórych rodzajów gospodarstw (np. dużych gospodarstw mlecznych w jednym regionie, czy małych gospodarstw produkujących owoce w innym regionie). W procedurze wyboru gospodarstw mają zastosowanie do warstwowania zbioru gospodarstw trzy kryteria:

- położenie regionalne,
- wielkość ekonomiczna,
- typ rolniczy.

1.3. Zakres przedmiotowy FADN

Dla potrzeb FADN zbieranych jest około 1 000 danych rachunkowych, dotyczących wyłącznie gospodarstwa rolnego. Odzwierciedlają one stan i strukturę składników majątkowych, a także stan i strukturę źródeł zobowiązań. Inne dane odzwierciedlają strukturę przychodów i kosztów na poziomie gospodarstwa rolnego. Szczególna uwaga zwrócona jest na elementy związane ze Wspólną Polityką Rolną (dotacje).

O zakresie i formacie zbieranych danych rachunkowych w gospodarstwach rolnych dla potrzeb FADN, decyduje zawartość tzw. sprawozdania z gospodarstwa rolnego FADN, opisanego w Rozporządzeniu Komisji 2253/2004/EEC z 23 grudnia 2004 r. Przepisy te zawierają obok szczegółowego wykazu zmiennych, także instrukcje dotyczące sposobu wypełniania sprawozdania oraz definicje stosowanych pojęć. Sprawozdanie z gospodarstwa rolnego FADN składa się z 14 grup danych rachunkowych, pogrupowanych tematycznie w odpowiednie tabele (od A do N)

- Informacje ogólne (Tabela A),
- Struktura własnościowa ziemi użytkowanej rolniczo (Tabela B),
- Zasoby i nakłady pracy własnej oraz najemnej (Tabela C),
- Stan i wartość zwierząt (Tabela D),
- Zakup i sprzedaż zwierząt (Tabela E),
- Koszty (Tabela F),
- Zasoby i gospodarowanie składnikami majątkowymi (Tabela G),
- Zadłużenie (Tabela H),
- Produkcja roślinna i zwierzęca (bez zwierząt) (Tabela K),
- Podatek od wartości dodanej (VAT) (Tabela I),
- Granty, subsydia i dopłaty wyrównawcze (Tabela J),
- Kwoty i inne prawa (Tabela L),
- Dopłaty bezpośrednie do upraw polowych (Tabela M),
- Szczegóły zakupów i sprzedaży zwierząt (Tabela N).

1.4. Prezentacja wyników obliczonych na podstawie danych rachunkowych FADN

Wyniki obliczone na podstawie danych FADN zgromadzonych w komputerowej bazie prezentowane są w zestawie statystycznym nazwanym „Wyniki Standardowe FADN–Poziom I”³. Zawierają one wartości średnie dla grup gospodarstw rolnych wyłanianych według typów rolniczych i wielkości ekonomicznej. W niniejszej publikacji zostały dodatkowo zamieszczone grupowania gospodarstw według powierzchni użytków rolnych.

Tabela 1.4-1 Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych (TF8)

Typy rolnicze		Typy rolnicze podstawowe	
Symbol	Nazwa	Symbol	Nazwa
AB	Uprawy polowe	13	Zboża, oleiste i strączkowe
		14	Inne uprawy polowe
		60	Uprawy polowe ogrodnice i trwałe, łącznie
C	Warzywa i kwiaty	20	Uprawy ogrodnice
D	Winnice	31	Winnice
E	Uprawy trwałe	32	Drzewa i krzewy owocowe (łącznie z cytrusowymi)
		33	Gaje oliwne
		34	Pozostałe uprawy trwałe, łącznie
F	Krowy mleczne	41	Bydło mleczne
G	Zwierzęta żywione w systemie wypasowym (bez krów mlecznych)	42	Bydło opasowe
		43	Bydło ogółem
		44	Owce, kozy i inne zwierzęta żywione w systemie wypasowym
H	Zwierzęta ziarnożerne	50	Zwierzęta żywione paszami treściwymi
I	Mieszane	71	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych w systemie wypasowym
		72	Różne zwierzęta, z przewagą żywionych paszami treściwymi
		81	Uprawy polowe i zwierzęta żywione w systemie wypasowym, łącznie
		82	Różne uprawy i zwierzęta, łącznie

³ Struktura Wyników Standardowych FADN opisana w dokumencie Komitetu do spraw FADN; RI/CC 882 rev. 7.0: Definitions of Variables used in FADN standard results, zamieszczonym na stronie:

http://forum.europa.eu.int/Public/irc/agri/rica/library?l=/fadn_committees/ricc&vm=detailed&sb=Title.

Zestawienie typów rolniczych TF8 jest kombinacją typów podstawowych, pochodzących z różnych typów ogólnych, tworzącą w rezultacie osiem grup gospodarstw rolnych.

Z kolei w Tabeli 1.4-2 przedstawione jest sześć klas wielkości ekonomicznej gospodarstw rolnych (ES6) obowiązujących we Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych na podstawie Rozporządzenia 2003/369 (UE).

Tabela 1.4-2 Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej, klasyfikacja ES6

ES6	Rozmiar w ESU
bardzo małe (XS)	< 4
małe (S)	4 ≤ 8
średnio – małe (MS)	8 ≤ 16
średnio – duże (ML)	16 ≤ 40
duże (L)	40 ≤ 100
bardzo duże (XL)	> 100

Klasyfikacja gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych wyrażonej w ha, jest rzadziej stosowaną (patrz: Tabela 1.4-3) w typologii UE (Rozporządzenie 99/725/EEC). Tego grupowania także nie stosuje się w Wynikach Standardowych FADN. W publikacjach Komisji UE została ona wyparta przez grupowanie według parametrów ekonomicznych, ustalonych w ramach Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych.

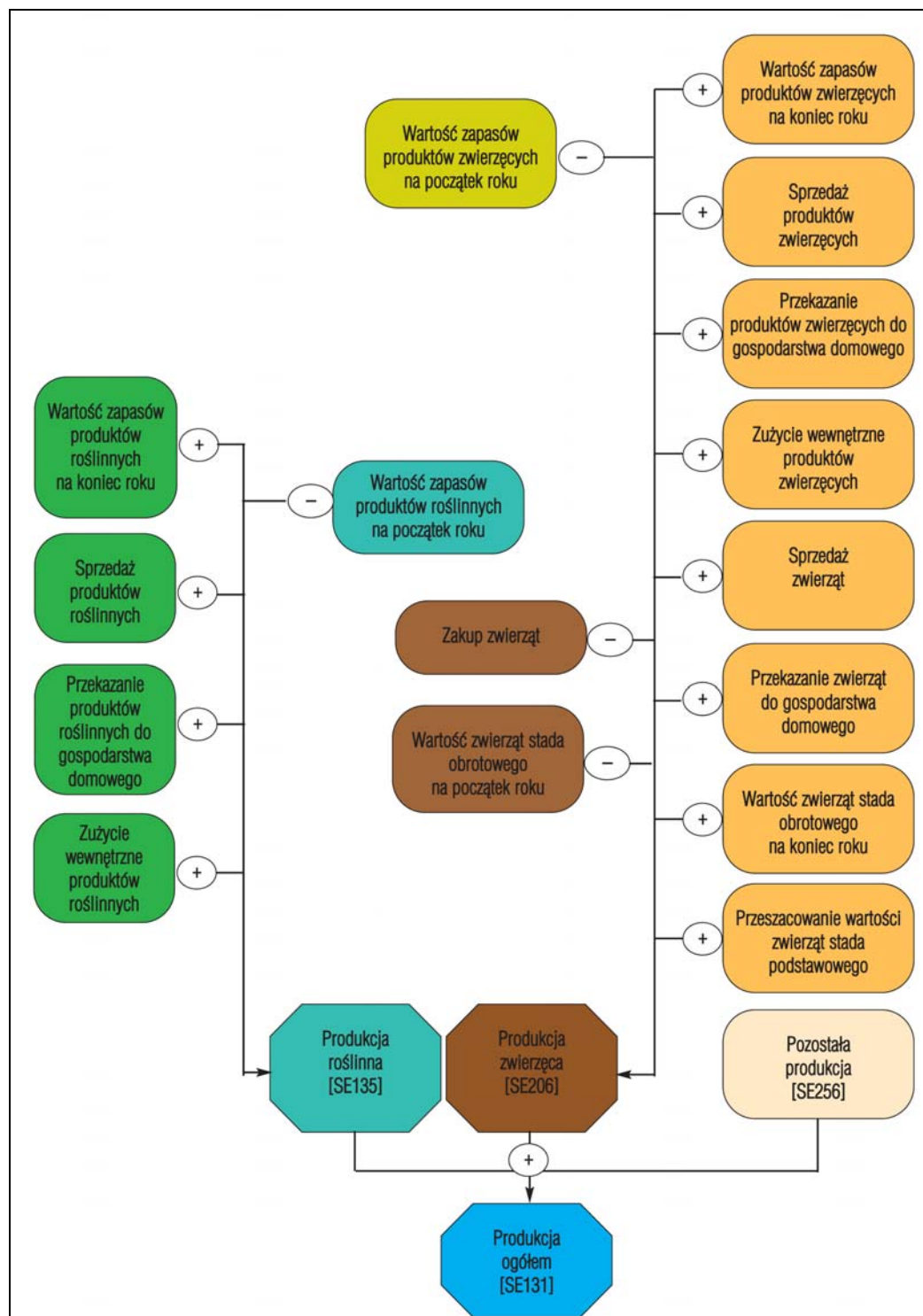
Tabela 1.4-3 Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha
bardzo małe (AXS)	≤ 5
małe (AS)	5 ≤ 10
średnio – małe (AMS)	10 ≤ 20
średnio – duże (AML)	20 ≤ 30
Duże (AL)	30 ≤ 50
bardzo duże (AXL)	> 50

2. Schematy obliczania kategorii ekonomicznych użytych w „Wynikach Standardowych FADN”

W tym rozdziale zamieszczone są schematy obliczania podstawowych parametrów ekonomicznych zawartych w „Wynikach Standardowych FADN”. Schematy opracowano na podstawie materiałów zamieszczonych na stronie internetowej pod adresem http://europa.eu.int/comm/agriculture/rica/index_en.cfm.

Schemat 1. Sposób rachunku wartości produkcji ogółem

Schemat 1 ilustruje sposób obliczenia wartości produkcji ogółem uzyskanej w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Składa się na nią wartość produkcji roślinnej, wartość produkcji zwierzęcej i wartość pozostałej produkcji.

W rachunku produkcji uwzględniana jest sprzedaż produktów, zmiana stanu zapasów, zużycie wewnętrzne i przekazanie do gospodarstwa domowego. Dzięki takiemu podejściu uzyskuje się pełne odzwierciedlenie obrotu produktami gotowymi – transakcje rynkowe, przekazania nieodpłatne oraz transfery produktów w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego. Wartość zużycia wewnętrznego produktów potencjalnie towarowych jest obojętna dla poziomu określonych nadwyżek ekonomicznych, gdyż znajduje się ona po obu stronach rachunku (produkcyjnej i kosztowej).

Schemat 2. Sposób obliczania szacunkowej zmiany wartości zwierząt stada podstawowego

$$\text{REGIDX}_n = \frac{\frac{W_{kn}}{L_{kn}}}{\frac{W_{pn}}{L_{pn}}}$$

gdzie:

REGIDX - index cen;

Wk - wartość na koniec roku obrachunkowego;

n - grupa zwierząt;

Lk - liczba zwierząt na koniec roku obrachunkowego;

Wp - wartość na początek roku obrachunkowego;

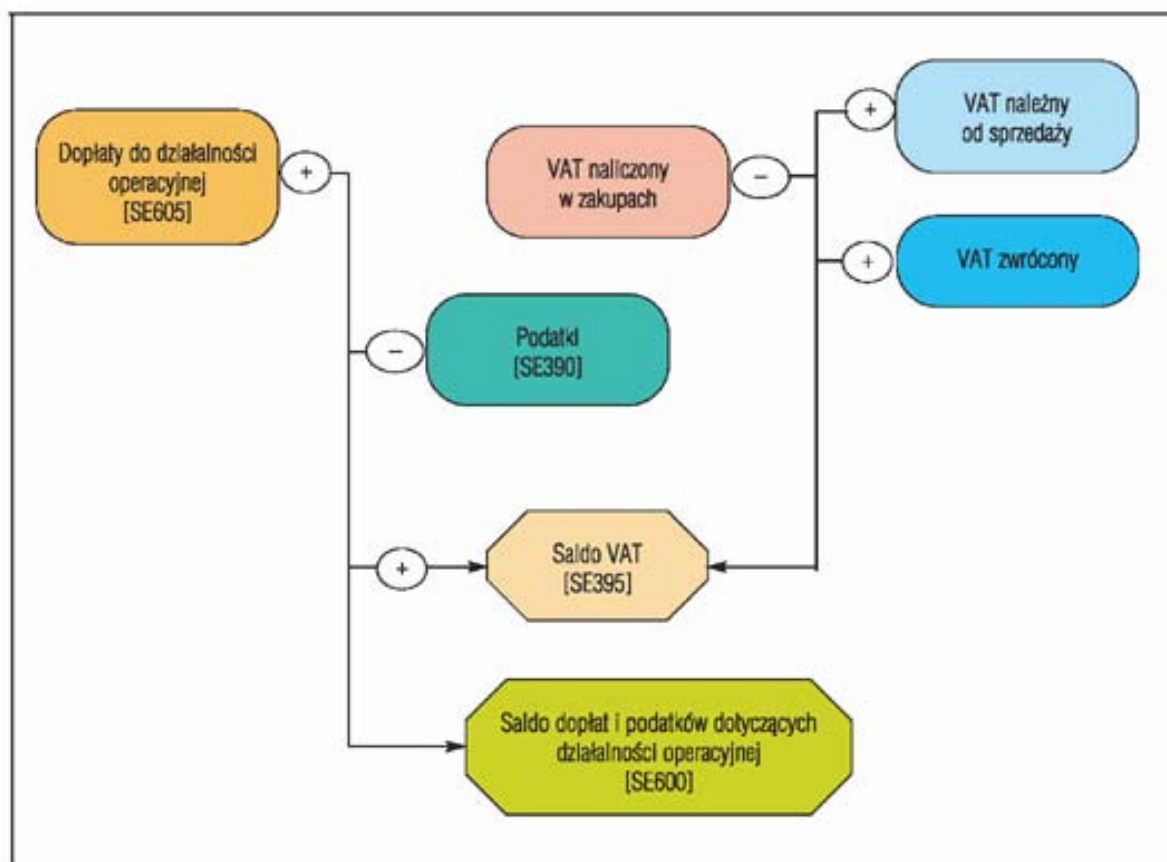
Lp - liczba zwierząt na początek roku obrachunkowego;

LWAL - zmiany wartości zwierząt.

$$\text{LVVAL}_n = \left(\frac{W_{kn}}{\text{REGIDX}_n} - W_{pn} \right) \times \frac{(1 + \text{REGIDX}_n)}{2}$$

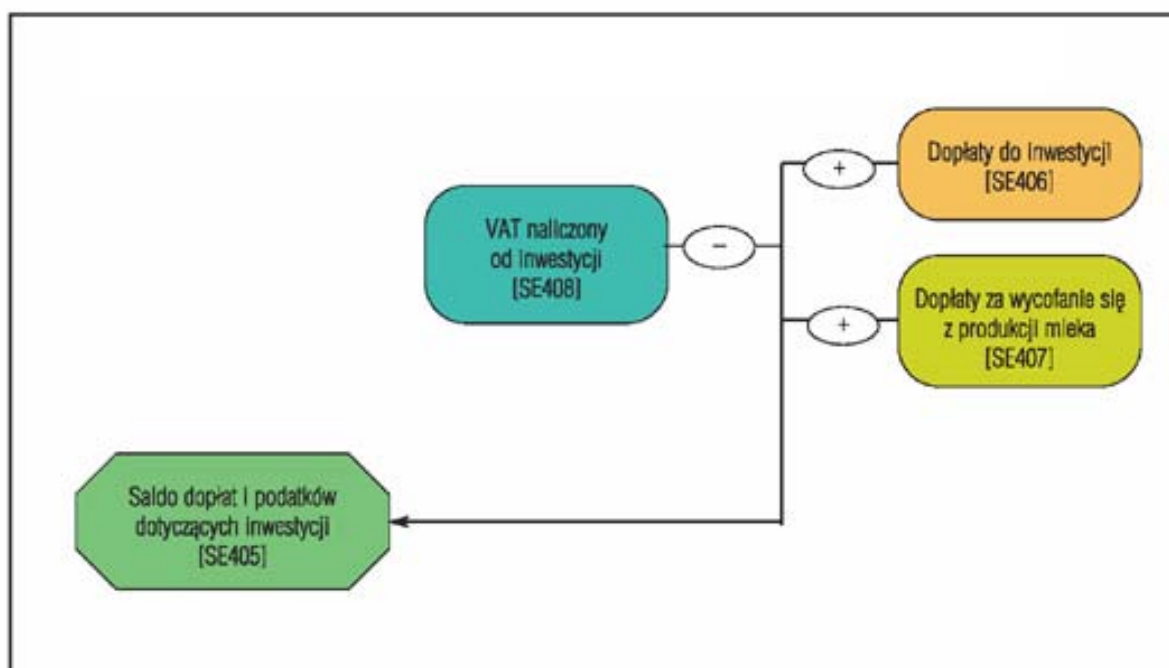
W rachunku wartości produkcji zwierzęcej uwzględniona jest szacunkowa zmiana wartości zwierząt stada podstawowego, spowodowana zmianą cen w roku obrachunkowym. Wartość przeszacowania zwierząt stada podstawowego została wyodrębniona jako zmienna systemowa SE211. Umożliwia to uznaniowe pominięcie tego składnika w rachunku wartości produkcji i następnie określonych nadwyżek ekonomicznych. Ponadto w rachunku wartości produkcji zwierzęcej odejmowana jest wartość zakupionych zwierząt, dzięki czemu rachunek wyników obrazuje zrealizowaną produkcję własną. Z tego też powodu wartość zakupionych zwierząt nie znajduje się w strukturze kosztów gospodarstwa rolnego.

Schemat 3. Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej

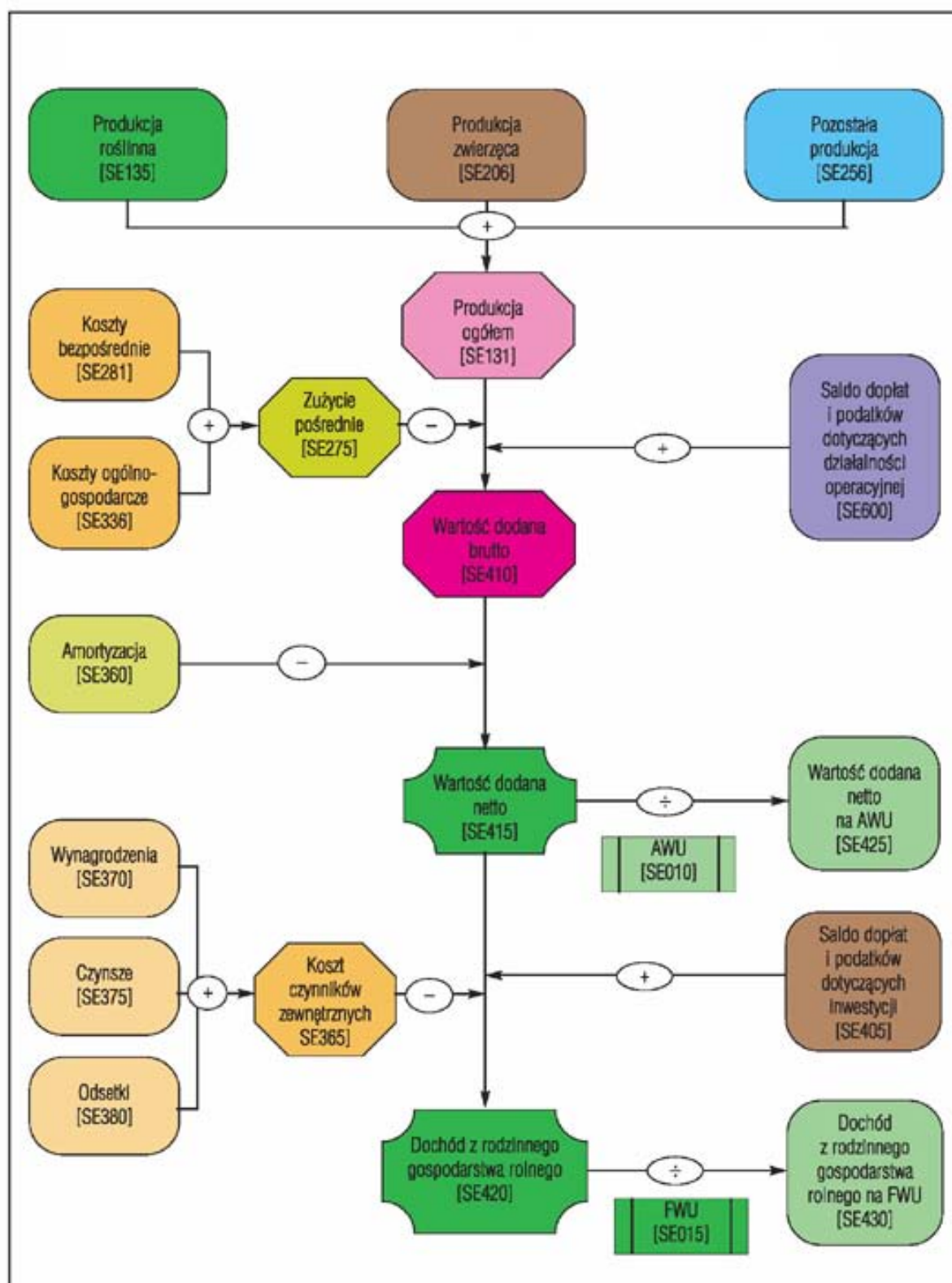
Podatki należne z tytułu posiadania gospodarstwa rolnego i prowadzonej działalności rolniczej, pominięte są w grupie kosztów (pozycja zużycie pośrednie). Podatki te są uwzględnione w rachunku salda rozliczeń z budżetami (patrz: Schemat 3). Dzięki takiemu grupowaniu możliwe jest określenie poziomu transferów wartości dodanej pomiędzy gospodarstwem rolnym, a innymi sektorami gospodarki narodowej. Wartość ujemna zmiennej SE600 oznacza transfer środków pieniężnych poza gospodarstwo rolne.

Schemat 4. Sposób obliczania salda dopłat i podatków dotyczących inwestycji

Saldo to wpływa na wielkość zrealizowanego dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dodatnia wartość tego salda wskazuje na wsparcie przez budżet działalności inwestycyjnej gospodarstwa rolnego.

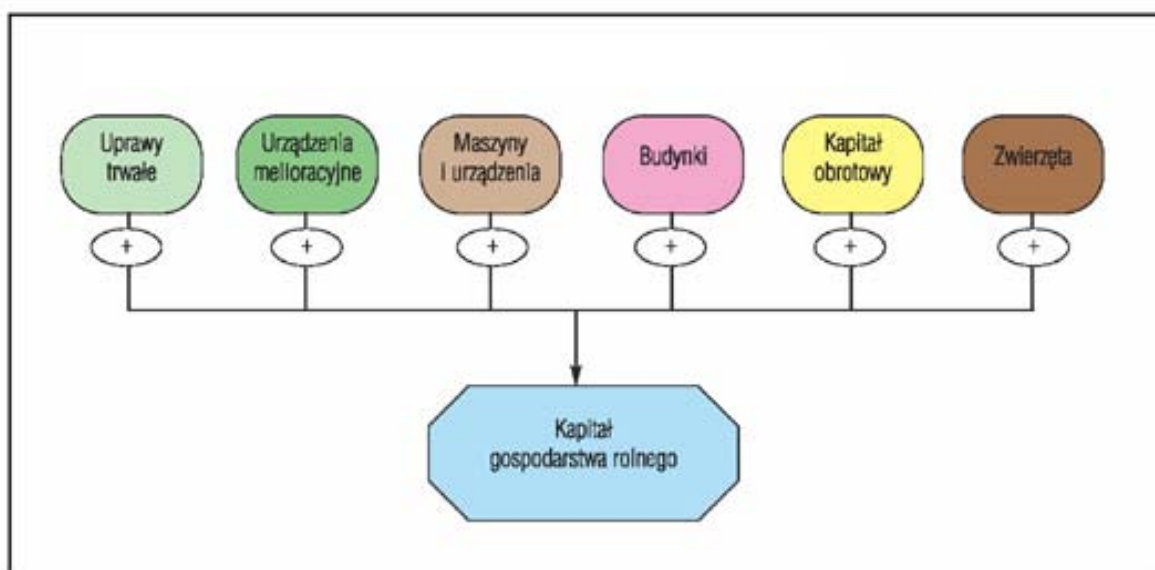
Schemat 5. Sposób obliczania dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego

Schemat 5 przedstawia sposób obliczenia poszczególnych kategorii nadwyżek ekonomicznych. Pierwszą nadwyżką jest wartość dodana brutto gospodarstwa rolnego. Oblicza się ją poprzez odjęcie zużycia pośredniego od produkcji ogółem i dodanie salda dopłat i podatków dotyczących działalności operacyjnej. Dopłaty zwiększają wartość dodaną brutto, a podatki (nie były one uwzględnione w zużyciu pośrednim) powodują jej

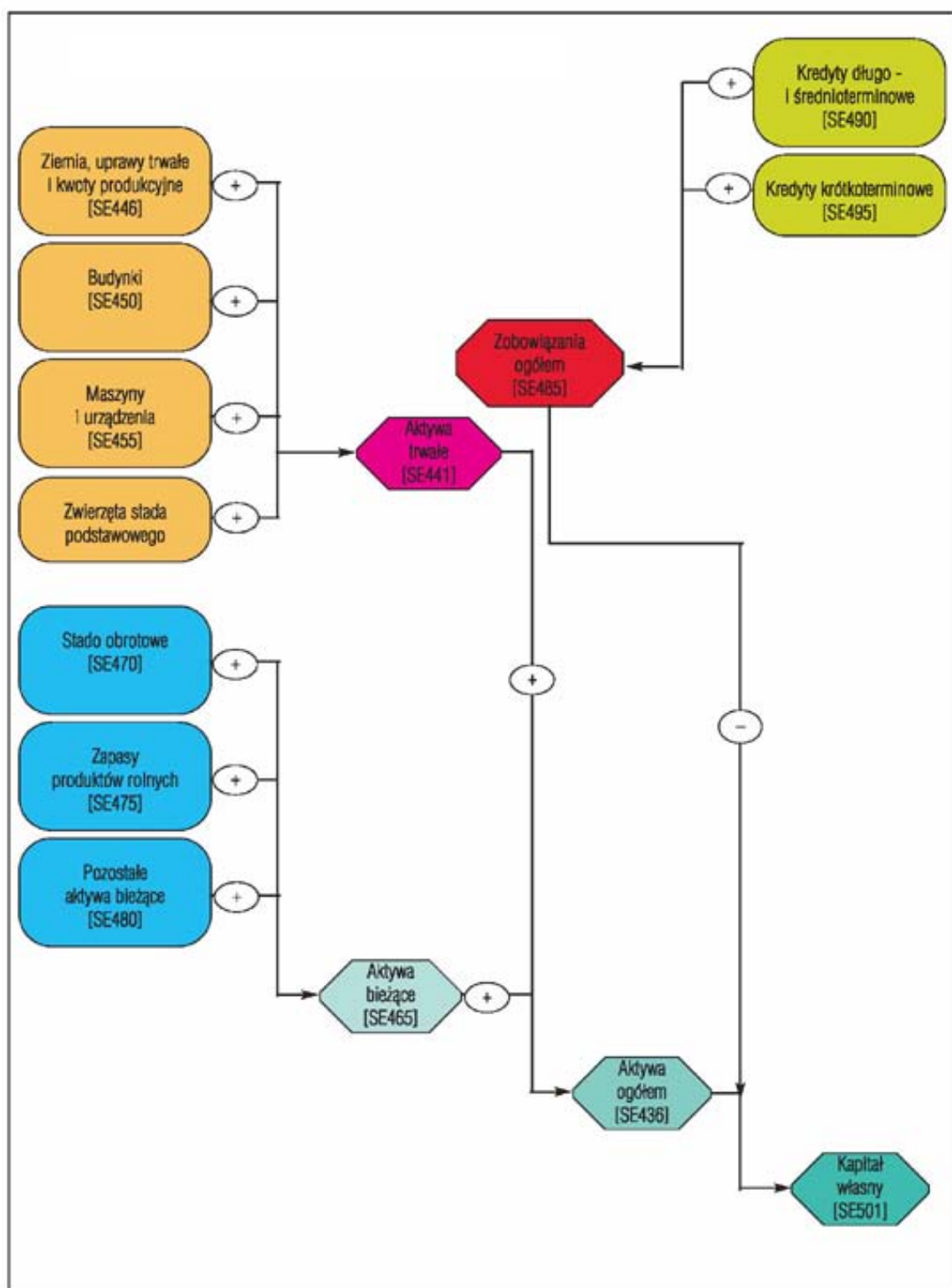
zmniejszenie. Po odjęciu amortyzacji od wartości dodanej brutto uzyskuje się wartość dodaną netto gospodarstwa rolnego. W kolejnym etapie odejmuje się od wartości dodanej netto koszt czynników zewnętrznych i dodaje saldo dopłat i podatku VAT dotyczących inwestycji. W ten sposób uzyskuje się podstawową nadwyżkę ekonomiczną uzyskiwaną w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego, określaną pojęciem dochodu z rodzinnego gospodarstwa rolnego. Dochód ten stanowi opłatę za własne czynniki wytwórcze (praca, ziemia i kapitał) zaangażowane do działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego oraz ryzyko podejmowane przez prowadzącego gospodarstwo rolne w roku obrachunkowym.

Schemat 6. Obliczenie kapitału gospodarstwa rolnego

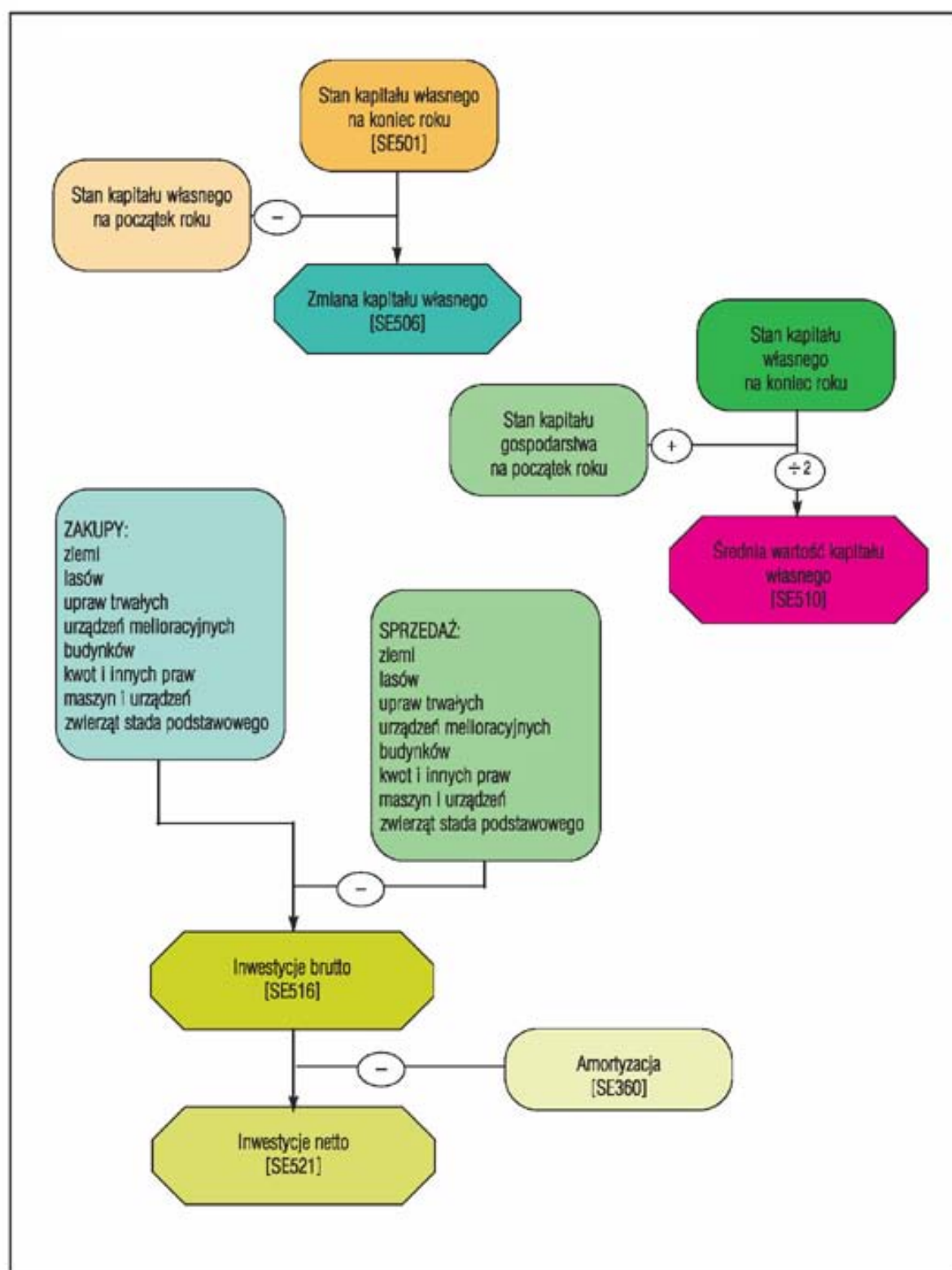
Do kapitału gospodarstwa rolnego nie wlicza się wartości ziemi oraz przypisanych do niej kwot produkcyjnych i innych praw.

Schemat 7. Sposób prezentacji bilansu finansowego gospodarstwa rolnego

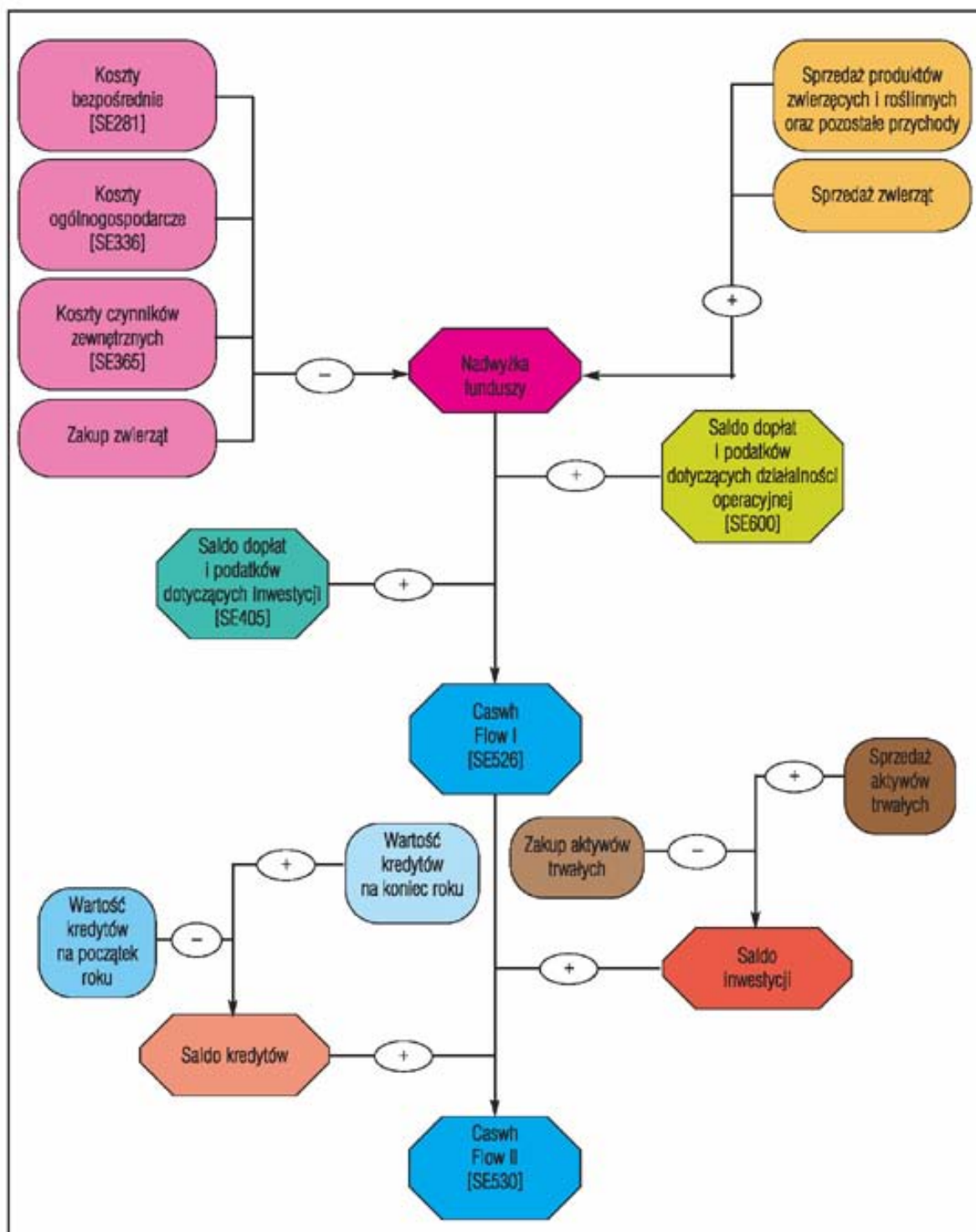
Bilans finansowy gospodarstwa rolnego prezentowany jest w formie syntetycznej. Po stronie aktywów wyróżniono dwie grupy aktywów: aktywa trwałe składające się z 4 grup rzeczowych i aktywa bieżące – składające się z 3 grup rzeczowych. Kapitał własny obliczany jest jako różnica pomiędzy wartością aktywów ogółem i zobowiązań ogółem.

Schemat 8. Sposób obliczania wybranych wskaźników bilansowych i finansowych.

Na schemacie zaprezentowany jest sposób obliczania czterech wskaźników: dwóch bilansowych – zmiany kapitału własnego i średniej wartości kapitału gospodarstwa rolnego oraz dwóch finansowych: inwestycji brutto i inwestycji netto.

**Schemat 9. Sposób obliczania sald przepływu środków pieniężnych:
Cash Flow I i Cash Flow II**

Na schemacie zaprezentowano sposób obliczania dwóch rodzajów sald przepływu pieniędzy w roku obrachunkowych: Cash Flow I – stanowiącego saldo przepływu pieniędzy w ramach działalności operacyjnej gospodarstwa rolnego i Cash Flow II - stanowiącego saldo ze wszystkich trzech działalności gospodarstwa rolnego (operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej).

3. Uwagi do Wyników Standardowych FADN

3.1. Informacje o zbieraniu danych rachunkowych w Polsce

Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2002 (PSR 2002), działalność rolniczą prowadzi 2 172 205 gospodarstw rolnych. Z tej liczby tylko 745 023 gospodarstwa posiadają wielkość ekonomiczną przekraczającą 2 ESU, będącą minimalnym progiem wielkości ekonomicznej gospodarstw włączonych do pola obserwacji FADN w Polsce.

Gospodarstwa rolne zostały sklasyfikowane według zasad w pełni zharmonizowanych z przepisami UE ustalającymi tzw. Wspólnotową Typologię Gospodarstw Rolnych.

W klasyfikacji gospodarstw rolnych zostały użyte parametry standardowych nadwyżek bezpośrednich SGM „2000”. Parametry te zostały obliczone w IERiGŻ przy udziale ekspertów z IUNG oraz SGGW. Obliczono zestawy parametrów SGM dla czterech wydzielonych w Polsce regionów rolniczych.

Schemat 10. Podział Polski na regiony FADN

Opracowanie na podstawie: Rozporządzenie Komisji (WE) nr 730/2004 z dnia 19 kwietnia 2004r. dostosowujące rozporządzenie (EWG) nr 1859/82 dotyczące wyboru gospodarstw rolnych przekazujących dane do celów określenia dochodów gospodarstw rolnych w następstwie przystąpienia Cypru, Estonii, Litwy, Łotwy, Malty, Polski, Republiki Czeskiej, Słowacji, Słowenii i Węgier do Unii Europejskiej.

Algorytm do przeprowadzenia klasyfikacji gospodarstw rolnych według zasad Wspólnotowej Typologii Gospodarstw Rolnych został opracowany w IERiGŻ na podstawie odpowiednich przepisów Unii Europejskiej - Decyzja Komisji EEC/85/377 (Dz. U. L 220, 17.08.1985).

3.2. Zbiór gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość we współpracy z IERiGŻ

W niniejszej publikacji zawarte są dane z 1338 gospodarstw rolnych, których wielkość ekonomiczna stanowiła, co najmniej 2 ESU⁴. Jest to część reprezentatywnej próby, liczącej 12100 gospodarstw rolnych.

Każde gospodarstwo rolne, prowadzące rachunkowość w ramach Polskiego FADN w 2004 roku (patrz: Tabela 3.2-2 i 3.2-3) reprezentuje pewną liczbę podobnych gospodarstw ze swojej warstwy⁵ (patrz: Tabela 3.2-1). W 2004 r. dane z 1338 gospodarstw zostały wprowadzone do komputerowej bazy danych, stanowiącej podstawę empiryczną do wykonywania analiz i opracowań. Biorąc pod uwagę powyższe wyjaśnienia należy stwierdzić, że próba nie jest statystycznie reprezentatywna dla gospodarstw towarowych funkcjonujących w Polsce. Z tego powodu prezentowane wyniki nie są reprezentatywnymi, obrazującymi stan całego sektora towarowych gospodarstw rolnych, lecz jedynie dla tych grup gospodarstw, które dostarczyły danych rachunkowych.

Pozycje wartościowe dotyczące produkcji, kosztów i inwestycji wyrażone są wg wartości netto (bez VAT). Pomimo, że polscy rolnicy podlegali zwolnieniu podmiotowemu z podatku od towarów i usług w 2004 r., nazywanym w skrócie VAT, prowadzili oni ewidencję zdarzeń w standardzie umożliwiającym ustalenie wartości netto oraz kwoty VAT.

W niniejszym opracowaniu wartości pieniężne wyrażone są w polskich jednostkach monetarnych - złotych.

⁴ Odpowiada to 9 523,73 zł wartości standardowej nadwyżki bezpośredniej wytworzonej w gospodarstwie, obliczonej według parametrów SGM „2000”, przyjęto 1 euro = 3,96822 zł ($3,96822 \times 1\,200 \times 2 = 9\,523,73$).

⁵ Procedura losowania w ramach badań reprezentacyjnych wymaga dzielenia populacji (i oczywiście próby) na warstwy według trzech kryteriów: typu rolniczego, wielkości ekonomicznej, regionu.

Tabela 3.2-1 Rozkład gospodarstw rolnych w polu obserwacji obejmujących region Pomorze i Mazury według typu rolniczego i klas wielkości ekonomicznej

		DPP	Klasy według ES6						RAZEM
			Bardzo małe [XS]	Małe [S]	Średnio – małe [MS]	Średnio – duże [ML]	Duże [L]	Bardzo duże [XL]	
Typy według TF8	Uprawy polowe [AB]	0	6 955	5 276	3 449	2 040	600	427	18 747
	Uprawy ogrodnicze [C]	0	535	551	467	333	93	38	2 017
	Winnice [D]	0	0	0	0	0	0	0	0
	Pozostałe trwałe [E]	0	313	220	119	72	30	22	776
	Bydło mleczne [F]	0	937	1 618	2 089	754	39	6	5 443
	Zwierzęta przeżuwające [G]	0	1 315	1 944	2 401	1 133	93	24	6 910
	Zwierzęta ziarnożerne [H]	0	1 017	1 172	1 642	1 549	531	221	6 132
	Uprawy i zwierzęta różne [I]	0	8 956	12 598	9 717	3 863	439	289	35 862
9		0	0	0	0	0	0	0	0
RAZEM		0	20 028	23 379	19 884	9 744	1 825	1 027	75 887

Źródło: GUS, Departament Statystyki Rolnictwa i Środowiska (na podstawie populacji gospodarstw badanych w Powszechnym Spisie Rolnym w 2002 roku; klasyfikacja z użyciem, SGM „2000”; kurs wymiany 1 euro = 3,96822 zł).

Tabela 3.2-2 Rozkład badanych⁶ gospodarstw rolnych w regionie Pomorze i Mazury według typu rolniczego i klas wielkości ekonomicznej

		DPP	Klasy według ES6						RAZEM
			Bardzo małe [XS]	Małe [S]	Średnio – małe [MS]	Średnio – duże [ML]	Duże [L]	Bardzo duże [XL]	
Typy według TF8	Uprawy polowe [AB]		16	50	97	115	51	12	341
	Uprawy ogrodnicze [C]		0	1	6	5	2	0	14
	Winnice [D]								
	Pozostałe trwałe [E]		0	3	5	3	2	0	13
	Bydło mleczne [F]		1	22	46	28	1	0	98
	Zwierzęta przeżuwające [G]		7	19	45	74	8	3	156
	Zwierzęta ziarnożerne [H]		2	14	36	75	39	14	180
	Uprawy i zwierzęta różne [I]		23	76	179	205	46	7	536
9									
RAZEM			49	185	414	505	149	36	1 338

⁶ Dane z tych gospodarstw posłużyły do wykonania opracowania.

Do zamieszczenia wyników gospodarstw pogrupowanych według kryterium zasobów ziemi, skłoniło nas duże zainteresowaniem krajowych użytkowników, przyzwyczajonych do tego rodzaju statystyki powszechnie stosowanej w Polsce (m.in. w GUS).

Tabela 3.2-3 Rozkład gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych

Wyszczególnienie	Powierzchnia użytków rolnych w ha	Liczba gospodarstw w próbie
bardzo małe (AXS)	≤ 5	53
małe (AS)	$5 \leq 10$	62
średnio – małe (AMS)	$10 \leq 20$	241
średnio – duże (AML)	$20 \leq 30$	243
duże (AL)	$30 \leq 50$	301
bardzo duże (AXL)	> 50	438

4. Wyniki standardowe FADN, z próby gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość w 2004 r. we współpracy z IERiGŻ

Prezentowane dane są średnimi ważonymi z grupy gospodarstw rolnych prowadzących rachunkowość.

4.1. Grupowanie gospodarstw rolnych według typów rolniczych

Tabela 4.1-1 Populacja i próba gospodarstw według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwale	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		56 302	14 369	451	517	4 970	6 260	5 521	24 212
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		1 338	341	14	13	98	156	180	536
SYS04	Kurs wymiany zł na EURO		4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268

Tabela 4.1-2 Struktura produkcji według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	16,2	17,3	.	.	11,1	15,0	29,0	14,0
SE010	Nakład pracy ogółem	AWU	1,885	1,954	.	.	1,791	1,790	2,153	1,813
SE011	Czas pracy ogółem	h	4 149	4 297	.	.	3 940	3 938	4 742	3 991
SE015	Nakład pracy własnej	FWU	1,611	1,497	.	.	1,751	1,671	1,556	1,653
SE016	Czas pracy własnej	h	3 543	3 293	.	.	3 852	3 675	3 423	3 636
SE020	Nakład pracy najemnej	AWU	0,275	0,457	.	.	0,040	0,119	0,597	0,160
SE021	Czas pracy najemnej	h	606	1 005	.	.	88	263	1 319	354
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	38,6	64,8	.	.	24,0	30,1	24,7	32,7
SE030	Powierzchnia dodzierżawionych użytków rolnych	ha	13,2	27,2	.	.	4,7	6,6	6,9	10,2
SE035	Zboża	ha	24,71	44,38	.	.	8,30	10,30	20,98	21,82
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	5,68	14,38	.	.	0,80	1,65	2,12	3,59
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,42	1,31	.	.	0,01	0,00	0,09	0,17
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,16	0,26	.	.	0,00	0,00	0,00	0,02
SE055	Sady	ha	0,16	0,26	.	.	0,00	0,00	0,00	0,02
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	0,00	0,00
SE071	Uprawy pastewne	ha	7,7	4,4	.	.	14,9	18,2	1,5	7,1
SE072	Ugory rolnicze	ha	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ziemia odlogowana	ha	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	0,00	0,00
SE075	Lasy	ha	0,00	0,00	.	.	0,00	0,00	0,00	0,00
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	25,8	5,5	.	.	19,3	24,1	104,9	22,5
SE085	Krowy mleczne	LU	4,88	0,74	.	.	14,00	13,55	0,20	4,49
SE090	Pozostałe bydło	LU	2,98	0,94	.	.	4,42	8,82	0,26	3,13
SE095	Owce i kozy	LU	0,18	0,11	.	.	0,00	0,01	0,02	0,35
SE100	Trzoda chlewna	LU	10,62	3,09	.	.	0,69	1,30	46,26	11,83
SE105	Drób	LU	6,95	0,50	.	.	0,01	0,13	58,06	2,60
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	57,4	58,8	.	.	50,6	52,3	58,4	55,4
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	39,3	36,6	.	.	0,0	15,0	48,0	53,7
SE120	Liczba jednostek przeliczeniowych zwierząt żywionych systemem wypasowym na 1 ha	LU/ha	1,05	0,41	.	.	1,23	1,23	0,31	1,12
SE125	Mleczność krów	kg/krowę	4 229	3 484	.	.	4 318	4 788	2 658	3 825

Tabela 4.1-3 Produkcja według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	167 547	183 649	.	.	75 248	99 011	510 610	117 846
SE135	Wartość produkcji roślin i produktów roślinnych	zł	75 220	160 185	.	.	15 668	25 451	45 203	54 508
SE140	Zboża	zł	44 633	85 693	.	.	11 778	15 633	37 002	37 762
SE145	Rośliny białkowe	zł	490	1 036	.	.	58	132	564	350
SE150	Ziemniaki	zł	7 745	15 394	.	.	3 559	3 647	3 064	6 484
SE155	Buraki cukrowe	zł	5 619	16 186	.	.	237	1 650	583	2 852
SE160	Rośliny oleiste	zł	8 808	23 173	.	.	248	2 961	3 107	5 191
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	339	1 151	.	.	30	22	34	84
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	5 426	13 993	.	.	73	1	649	1 664
SE175	Owoce	zł	1 160	1 924	.	.	24	0	0	43
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE195	Powierzchnia paszowa	zł	40	-30	.	.	-156	1 297	103	-216
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	959	1 666	.	.	-183	107	96	294
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	91 083	21 757	.	.	58 617	71 511	464 926	62 322
SE211	Zmiana wartości zwierząt	zł	1 087	-2 297	.	.	341	704	8 940	1 606
SE216	Mleko krowie i przetwory z mleka	zł	17 603	2 440	.	.	49 451	56 181	480	14 699
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	4 300	1 439	.	.	7 011	11 676	597	4 551
SE225	Wieprzowina	zł	28 275	8 500	.	.	1 914	3 059	121 214	31 858
SE230	Owce i kozy	zł	215	112	.	.	0	2	11	430
SE235	Mięso dróbów	zł	35 891	8 647	.	.	16	284	305 606	8 559
SE240	Jaja	zł	3 821	617	.	.	0	226	33 668	783
SE245	Mleko owcze i kozie	zł	15	31	.	.	0	0	5	15
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	964	-28	.	.	224	83	3 345	1 427
SE256	Pozostała produkcja	zł	1 244	1 707	.	.	964	2 049	481	1 016
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	2 635	1 548	.	.	1 777	1 927	3 014	3 652
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	16 631	10 105	.	.	10 672	11 986	30 206	20 405

Tabela 4.1-4 Koszty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE270	Koszty ogółem	zł	129 414	138 225	.	.	52 549	71 268	420 064	89 319
SE275	Zużycie pośrednie	zł	103 999	101 820	.	.	39 646	53 233	378 894	70 438
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	81 602	72 336	.	.	25 582	35 311	340 492	53 235
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	6 139	12 760	.	.	1 939	4 126	3 093	3 860
SE295	Nawozy	zł	15 413	30 992	.	.	6 160	8 294	10 794	11 258
SE300	Środki ochrony roślin	zł	6 633	15 210	.	.	949	2 204	3 818	4 517
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	569	917	.	.	387	473	140	231
SE310	Pasze zwierząt żywionych systemem wypasowym	zł	5 634	1 339	.	.	12 563	15 329	541	5 640
SE315	Pasze dla zwierząt z produkcji własnej	zł	4 139	1 169	.	.	8 766	9 973	426	4 456
SE320	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu	zł	44 205	9 543	.	.	1 126	2 049	307 736	26 181
SE325	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu z produkcji własnej	zł	10 058	4 559	.	.	938	1 447	27 942	13 735
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	3 007	1 568	.	.	2 458	2 836	14 368	1 549
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	2	7	.	.	0	0	1	0
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	22 397	29 484	.	.	14 064	17 922	38 402	17 203
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 617	7 325	.	.	4 036	5 409	7 820	4 503
SE345	Energia	zł	11 440	15 322	.	.	5 997	7 796	22 300	8 574
SE350	Usługi	zł	2 877	4 028	.	.	2 540	2 578	3 580	2 211
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	2 463	2 809	.	.	1 490	2 138	4 703	1 915
SE360	Amortyzacja	zł	18 349	24 287	.	.	11 461	14 081	27 523	14 523
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 066	12 118	.	.	1 442	3 953	13 648	4 358
SE370	Wynagrodzenia	zł	3 878	6 642	.	.	389	2 125	8 155	2 212
SE375	Czynsze	zł	1 334	2 820	.	.	318	549	828	1 018
SE380	Odsetki	zł	1 853	2 656	.	.	735	1 280	4 664	1 128

Tabela 4.1-5 Dopłaty według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	3 911	.	.	2 122	1 564	4 309	913
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	3 432	6 027	.	.	3 143	2 931	1 824	2 501
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE616	Dopłaty do produkcji mleka	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	467	937	.	.	166	306	187	375

Tabela 4.1-6 Saldo dopłat i podatków według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	3 911	.	.	2 122	1 564	4 309	913
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	3 432	6 027	.	.	3 143	2 931	1 824	2 501
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem inwestycji)	zł	738	1 060	.	.	55	39	4 405	171
SE390	Podatki	zł	2 024	3 176	.	.	1 076	1 406	1 920	1 759
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-91	624	.	.	-230	876	-197	-670
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	1 215	2 314	.	.	401	1 697	2 052	411
SE407	Dopłaty za wycofanie się z produkcji mleka	zł	0	0	.	.	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	1 305	1 691	.	.	630	821	2 249	1 081

Tabela 4.1-7 Dochód na gospodarstwo rolne według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	167 547	183 649	.	.	75 248	99 011	510 610	117 846
SE275	Zużycie pośrednie	zł	103 999	101 820	.	.	39 646	53 233	378 894	70 438
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	3 911	.	.	2 122	1 564	4 309	913
SE410	Wartość dodana brutto	zł	65 694	85 740	.	.	37 724	47 342	136 025	48 322
SE360	Amortyzacja	zł	18 349	24 287	.	.	11 461	14 081	27 523	14 523
SE415	Wartość dodana netto	zł	47 345	61 453	.	.	26 264	33 261	108 502	33 799
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 066	12 118	.	.	1 442	3 953	13 648	4 358
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-91	624	.	.	-230	876	-197	-670
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	40 189	49 959	.	.	24 592	30 183	94 657	28 770

Tabela 4.1-8 Dochód na osobę według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną ogółem	zł/A WU	25 114	31 458	.	.	14 666	18 580	50 394	18 645
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną nieopłaconą	zł/F WU	24 952	33 379	.	.	14 044	18 067	60 836	17 406

Tabela 4.1-9 Bilans według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE436	Aktywa ogółem	zł	408 291	485 594	.	.	284 589	358 136	675 611	336 605
SE441	Aktywa trwałe	zł	327 277	381 574	.	.	246 681	304 571	520 144	269 995
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	68 241	106 826	.	.	46 275	61 051	48 441	54 061
SE450	Budynki	zł	143 278	118 063	.	.	110 798	128 774	335 001	121 620
SE455	Maszyny i urządzenia	zł	100 749	153 984	.	.	57 927	74 083	125 619	80 563
SE460	Zwierzęta reprodukcyjne płci żeńskiej	zł	15 009	2 702	.	.	31 680	40 663	11 083	13 751
SE465	Aktywa bieżące	zł	81 014	104 020	.	.	37 907	53 565	155 467	66 610
SE470	Zwierzęta produkcyjne	zł	19 421	4 309	.	.	9 160	17 062	73 945	19 444
SE475	Zapasy produktów rolnych	zł	30 136	43 423	.	.	18 464	22 606	25 455	27 524
SE480	Pozostałe aktywa bieżące	zł	31 456	56 288	.	.	10 284	13 897	56 067	19 642
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	59 229	96 895	.	.	17 315	35 775	140 404	32 470
SE490	Kredyty długo- i średnioterminowe	zł	39 022	62 134	.	.	10 156	25 688	95 331	20 982
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	20 207	34 761	.	.	7 159	10 087	45 073	11 487
SE501	Kapitał własny	zł	349 062	388 700	.	.	267 273	322 361	535 207	304 135

Tabela 4.1-10 Wskaźniki finansowe według typów rolniczych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Uprawy polowe	Uprawy ogrodnicze	Pozostałe trwałe	Bydło mleczne	Zwierz. w sys. wypasowym	Zwierz. ziarnożerne	Uprawy i zwierz. różne
				(AB)	(C)	(E)	(F)	(G)	(H)	(I)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	6 857	9 323	.	.	9 298	7 992	13 793	3 519
SE510	Średnia wartość kapitału w gospodarstwie	zł	341 921	380 900	.	.	235 937	297 131	624 373	282 678
SE516	Inwestycje brutto	zł	16 424	25 316	.	.	14 381	14 034	19 198	11 223
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 925	1 029	.	.	2 920	-47	-8 325	-3 300
SE526	Przepływ gotówki (1)	zł	47 850	59 126	.	.	32 602	39 916	105 179	33 427
SE530	Przepływ gotówki (2)	zł	30 728	33 653	.	.	16 764	23 978	82 167	22 313

4.2. Grupowanie gospodarstw rolnych według wielkości ekonomicznej

Tabela 4.2-1 Populacja i próba gospodarstw według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		56 302	5 905	15 401	20 724	11 588	1 266	1 418
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		1 338	49	185	414	505	149	36
SYS04	Kurs wymiany zł na EURO		4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268

Tabela 4.2-2 Struktura produkcji i wydajność według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	16,2	3,2	5,7	11,8	24,9	57,3	139,1
SE010	Nakład pracy ogółem	AWU	1,885	1,444	1,550	1,774	2,090	3,367	5,999
SE011	Czas pracy ogółem	h	4 149	3 177	3 409	3 902	4 597	7 482	13 199
SE015	Nakład pracy własnej	FWU	1,611	1,359	1,473	1,664	1,787	1,852	1,725
SE016	Czas pracy własnej	h	3 543	2 990	3 240	3 660	3 932	4 074	3 795
SE020	Nakład pracy najemnej	AWU	0,275	0,085	0,077	0,110	0,303	1,515	4,274
SE021	Czas pracy najemnej	h	606	187	169	242	666	3 409	9 404
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	38,6	10,9	16,6	28,6	56,4	143,1	302,7
SE030	Powierzchnia dodatkowych użytków rolnych	ha	13,2	1,4	3,3	6,6	21,0	57,0	163,1
SE035	Zboża	ha	24,71	5,36	9,98	18,11	37,00	101,29	192,94
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	5,68	1,41	1,51	3,13	7,38	26,95	73,12
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,42	0,14	0,11	0,22	0,36	1,21	7,84
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,16	0,10	0,13	0,17	0,16	0,53	0,41
SE055	Sady	ha	0,16	0,10	0,13	0,17	0,16	0,48	0,41
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,04	0,00
SE071	Uprawy pastwne	ha	7,7	3,9	4,8	7,0	11,5	13,3	28,4
SE072	Ugory rolnicze	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ziemia odłogowana	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE075	Lasy	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	25,8	4,6	9,6	17,7	39,8	82,2	241,2
SE085	Krowy mleczne	LU	4,88	0,82	2,35	4,81	8,68	7,61	16,69
SE090	Pozostałe bydło	LU	2,98	1,16	1,29	2,92	5,53	5,78	6,60
SE095	Owce i kozy	LU	0,18	0,31	0,23	0,23	0,00	0,05	0,00
SE100	Trzoda chlewna	LU	10,62	1,27	2,74	7,11	17,26	46,60	100,01
SE105	Drób	LU	6,95	0,88	2,87	2,52	8,21	21,93	117,89
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	57,4	52,4	51,1	53,1	56,6	58,1	64,0
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	39,3	0,0	36,4	42,1	43,1	46,9	33,4
SE120	Liczba jednostek przeliczeniowych zwierząt żywionych systemem wypasowym na 1 ha	LU/ha	1,05	0,59	0,80	1,14	1,24	1,01	0,82
SE125	Mleczność krów	kg/krowę	4 229	2 571	3 450	3 754	4 605	5 006	5 850

Tabela 4.2-3 Produkcja według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	167 547	37 210	75 850	109 517	249 061	619 054	1 484 976
SE135	Wartość produkcji roślin i produktów roślinnych	zł	75 220	18 546	26 154	47 705	99 720	317 051	830 085
SE140	Zboża	zł	44 633	7 739	15 833	29 788	63 710	193 701	439 013
SE145	Rośliny białkowe	zł	490	11	117	435	831	1 120	3 997
SE150	Ziemniaki	zł	7 745	2 826	4 067	5 629	8 331	21 401	82 129
SE155	Buraki cukrowe	zł	5 619	448	116	2 990	8 745	19 972	86 980
SE160	Rośliny oleiste	zł	8 808	1 773	1 923	3 829	9 492	47 950	145 115
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	339	0	35	235	578	274	4 656
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	5 426	3 994	1 134	4 250	5 572	14 292	66 078
SE175	Owoce	zł	1 160	504	2 208	618	808	2 895	1 763
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Powierzchnia paszowa	zł	40	161	44	-209	954	-1 507	-2 957
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	959	1 090	677	138	700	16 953	3 311
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	91 083	16 542	48 851	60 495	148 133	299 997	654 436
SE211	Zmiana wartości zwierząt	zł	1 087	881	-1 978	0	2 808	9 468	29 580
SE216	Mleko krowie i przetwory z mleka	zł	17 603	1 940	6 356	15 363	34 023	31 419	91 204
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	4 300	1 746	2 070	4 487	7 272	8 262	8 606
SE225	Wieprzowina	zł	28 275	3 566	6 850	18 995	48 287	139 969	236 201
SE230	Owce i kozy	zł	215	418	251	273	2	60	0
SE235	Mięso dróbów	zł	35 891	6 097	33 276	20 414	55 231	113 693	187 004
SE240	Jaja	zł	3 821	283	572	606	1 793	2 107	118 931
SE245	Mleko owcze i kozie	zł	15	2	51	1	0	0	0
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	964	2 490	-577	356	1 526	4 487	12 489
SE256	Pozostała produkcja	zł	1 244	2 122	845	1 318	1 208	2 006	456
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	2 635	1 507	1 575	3 061	3 779	5 094	1 089
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	16 631	4 179	7 555	14 028	27 963	57 103	76 325

Tabela 4.2-4 Koszty według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE270	Koszty ogółem	zł	129 414	30 783	63 745	88 221	190 469	465 201	1 056 598
SE275	Zużycie pośrednie	zł	103 999	23 486	50 953	69 580	155 962	378 624	848 547
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	81 602	16 107	39 845	51 924	123 199	305 770	701 490
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	6 139	1 678	2 680	3 735	7 428	24 257	70 707
SE295	Nawozy	zł	15 413	2 891	4 548	9 798	21 032	72 439	170 792
SE300	Środki ochrony roślin	zł	6 633	1 013	1 760	3 705	8 485	33 870	86 298
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	569	339	164	404	662	3 008	5 383
SE310	Pasze zwierząt żywionych systemem wypasowym	zł	5 634	1 501	2 618	5 230	10 161	10 412	20 239
SE315	Pasze dla zwierząt z produkcji własnej	zł	4 139	1 300	2 299	4 116	7 113	6 195	10 144
SE320	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu	zł	44 205	8 312	26 065	26 700	70 785	153 581	331 617
SE325	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu z produkcji własnej	zł	10 058	1 883	3 783	7 913	17 485	43 522	53 023
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	3 007	374	2 008	2 350	4 646	8 143	16 454
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	2	0	0	2	0	59	0
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	22 397	7 379	11 108	17 657	32 763	72 854	147 057
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 617	1 687	2 302	4 534	8 878	20 687	33 707
SE345	Energia	zł	11 440	3 304	5 582	8 594	16 957	37 141	82 513
SE350	Usługi	zł	2 877	1 262	1 719	2 614	3 633	7 156	16 010
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	2 463	1 126	1 505	1 915	3 296	7 870	14 826
SE360	Amortyzacja	zł	18 349	6 091	10 767	15 786	25 878	50 159	99 283
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 066	1 207	2 025	2 855	8 629	36 418	108 768
SE370	Wynagrodzenia	zł	3 878	688	1 078	1 258	3 802	19 996	72 112
SE375	Czynsze	zł	1 334	142	263	612	2 060	7 966	16 633
SE380	Odsetki	zł	1 853	377	683	985	2 767	8 456	20 024

Tabela 4.2-5 Dopłaty według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	200	620	1 835	3 378	12 906	11 729
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	3 432	1 073	1 588	3 048	4 999	15 942	14 928
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE616	Dopłaty do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	467	141	527	291	596	1 500	1 773

Tabela 4.2-6 Saldo dopłat i podatków według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	200	620	1 835	3 378	12 906	11 729
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	3 432	1 073	1 588	3 048	4 999	15 942	14 928
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem inwestycji)	zł	738	-189	7	235	1 070	4 797	13 538
SE390	Podatki	zł	2 024	684	975	1 449	2 692	7 833	16 737
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-91	-99	-39	386	328	1 997	-12 864
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	1 215	0	168	1 024	2 225	5 707	8 173
SE407	Dopłaty za wycofanie się z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	1 305	99	206	638	1 897	3 710	21 037

Tabela 4.2-7 Dochód na gospodarstwo rolne według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	167 547	37 210	75 850	109 517	249 061	619 054	1 484 976
SE275	Zużycie pośrednie	zł	103 999	23 486	50 953	69 580	155 962	378 624	848 547
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	200	620	1 835	3 378	12 906	11 729
SE410	Wartość dodana brutto	zł	65 694	13 924	25 517	41 771	96 476	253 337	648 159
SE360	Amortyzacja	zł	18 349	6 091	10 767	15 786	25 878	50 159	99 283
SE415	Wartość dodana netto	zł	47 345	7 833	14 750	25 986	70 598	203 178	548 876
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 066	1 207	2 025	2 855	8 629	36 418	108 768
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-91	-99	-39	386	328	1 997	-12 864
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	40 189	6 527	12 687	23 517	62 297	168 757	427 244

Tabela 4.2-8 Dochód na osobę według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną ogółem	zł/A WU	25 114	5 424	9 519	14 648	33 782	60 343	91 488
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną nieopłaconą	zł/F WU	24 952	4 803	8 615	14 135	34 861	91 135	247 675

Tabela 4.2-9 Bilans według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE436	Aktywa ogółem	zł	408 291	147 135	218 688	337 332	595 149	1 282 884	2 284 095
SE441	Aktywa trwałe	zł	327 277	125 169	184 076	278 578	478 732	985 221	1 610 696
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	68 241	31 256	33 854	58 529	93 221	229 672	389 361
SE450	Budynki	zł	143 278	62 395	98 329	127 118	207 913	384 137	461 188
SE455	Maszyny i urządzenia	zł	100 749	28 367	45 671	79 777	150 535	336 564	689 422
SE460	Zwierzęta reprodukcyjne płci żeńskiej	zł	15 009	3 151	6 222	13 153	27 062	34 847	70 726
SE465	Aktywa bieżące	zł	81 014	21 966	34 612	58 754	116 418	297 663	673 398
SE470	Zwierzęta produkcyjne	zł	19 421	5 930	6 226	12 821	29 197	66 884	193 095
SE475	Zapasy produktów rolnych	zł	30 136	7 112	14 458	23 119	46 699	101 558	199 730
SE480	Pozostałe aktywa bieżące	zł	31 456	8 924	13 927	22 815	40 522	129 222	280 574
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	59 229	11 555	18 853	30 519	89 899	267 054	679 644
SE490	Kredyty długo- i średnioterminowe	zł	39 022	7 345	12 157	18 959	57 725	166 432	489 330
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	20 207	4 209	6 696	11 560	32 175	100 623	190 314
SE501	Kapitał własny	zł	349 062	135 580	199 835	306 812	505 250	1 015 830	1 604 450

Tabela 4.2-10 Wskaźniki finansowe według wielkości ekonomicznej

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(0 - <4 ESU)	(4 - <8 ESU)	(8 - <16 ESU)	(16 - <40 ESU)	(40 - <100 ESU)	(>= 100 ESU)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	6 857	-3 968	-2 195	-10	17 058	63 435	116 725
SE510	Średnia wartość kapitału w gospodarstwie	zł	341 921	121 511	190 840	283 596	499 980	1 048 961	1 830 012
SE516	Inwestycje brutto	zł	16 424	2 604	2 718	10 071	26 469	79 476	177 303
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 925	-3 487	-8 049	-5 714	591	29 318	78 020
SE526	Przepływ gotówki (1)	zł	47 850	10 706	19 863	31 452	70 382	194 656	430 924
SE530	Przepływ gotówki (2)	zł	30 728	5 294	14 866	19 327	41 539	106 603	319 450

4.3. Grupowanie gospodarstw rolnych według powierzchni użytków rolnych

Tabela 4.3-1 Populacja i próba gospodarstw według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SYS02	Liczba reprezentowanych gospodarstw		56 302	2 834	5 763	15 853	11 964	10 094	9 794
SYS03	Liczba gospodarstw w próbie		1 338	53	62	241	243	301	438
SYS04	Kurs wymiany zł na EURO		4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268	4,5268

Tabela 4.3-2 Struktura produkcji i wydajność według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE005	Wielkość ekonomiczna	ESU	16,2	16,5	4,9	8,0	11,0	16,6	41,6
SE010	Nakład pracy ogółem	AWU	1,885	2,340	1,550	1,625	1,745	1,830	2,601
SE011	Czas pracy ogółem	h	4 149	5 147	3 411	3 575	3 838	4 026	5 731
SE015	Nakład pracy własnej	FWU	1,611	1,455	1,399	1,548	1,659	1,716	1,714
SE016	Czas pracy własnej	h	3 543	3 201	3 078	3 406	3 649	3 775	3 771
SE020	Nakład pracy najemnej	AWU	0,275	0,884	0,151	0,077	0,086	0,114	0,887
SE021	Czas pracy najemnej	h	606	1 945	333	169	189	251	1 960
SE025	Powierzchnia użytków rolnych	ha	38,6	1,2	7,9	14,9	24,5	38,6	123,3
SE030	Powierzchnia dzierżawionych użytków rolnych	ha	13,2	0,2	0,4	1,2	4,8	9,5	57,9
SE035	Zboża	ha	24,71	0,26	4,07	8,17	14,45	25,32	82,61
SE041	Pozostałe uprawy polowe	ha	5,68	0,12	0,92	1,29	2,49	3,84	22,98
SE046	Warzywa i kwiaty	ha	0,42	0,49	0,19	0,22	0,18	0,17	1,43
SE050	Winnice	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE054	Uprawy trwałe	ha	0,16	0,11	0,36	0,11	0,18	0,06	0,22
SE055	Sady	ha	0,16	0,11	0,35	0,11	0,18	0,06	0,22
SE060	Gaje oliwne	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE065	Pozostałe uprawy trwałe	ha	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00
SE071	Uprawy pastewne	ha	7,7	0,3	2,3	5,1	7,2	9,2	16,0
SE072	Ugory rolnicze	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE073	Ziemia odlogowana	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE075	Lasy	ha	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
SE080	Zwierzęta ogółem	LU	25,8	94,1	8,2	15,1	17,0	24,7	45,2
SE085	Krowy mleczne	LU	4,88	0,03	1,47	3,77	5,25	6,53	7,93
SE090	Pozostałe bydło	LU	2,98	0,01	1,06	2,31	3,16	4,16	4,62
SE095	Owce i kozy	LU	0,18	0,00	0,01	0,17	0,19	0,12	0,41
SE100	Trzoda chlewna	LU	10,62	5,71	3,83	5,40	7,53	12,74	26,08
SE105	Drób	LU	6,95	88,34	1,75	3,29	0,74	1,03	6,09
SE110	Plon pszenicy	dt/ha	57,4	47,1	46,1	50,5	53,9	53,2	60,0
SE115	Plon kukurydzy	dt/ha	39,3	0,0	0,0	34,6	60,0	54,5	38,6
SE120	Liczba jednostek przeliczeniowych zwierząt żywionych systemem wypasowym na 1 ha	LU/ha	1,05	0,16	1,08	1,21	1,20	1,17	0,81
SE125	Mleczność krow	kg/krowę	4 229	2 905	2 868	3 562	3 963	4 430	4 938

Tabela 4.3-3 Produkcja według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	167 547	618 204	46 891	64 352	85 875	145 536	397 592
SE135	Wartość produkcji roślin i produktów roślinnych	zł	75 220	31 634	24 051	23 222	37 646	62 748	260 846
SE140	Zboża	zł	44 633	396	5 704	13 018	24 243	43 588	157 493
SE145	Rośliny białkowe	zł	490	0	106	118	574	495	1 352
SE150	Ziemniaki	zł	7 745	493	3 926	5 135	4 551	6 124	21 890
SE155	Buraki cukrowe	zł	5 619	0	459	469	2 082	5 368	23 194
SE160	Rośliny oleiste	zł	8 808	51	334	947	2 967	4 547	40 578
SE165	Rośliny przemysłowe	zł	339	0	72	17	278	206	1 325
SE170	Warzywa i kwiaty	zł	5 426	28 694	3 538	3 024	1 634	1 964	11 890
SE175	Owoce	zł	1 160	275	5 979	496	721	419	957
SE180	Owoce cytrusowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE185	Wina i winogrona	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE190	Oliwki i olej z oliwek	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE195	Powierzchnia paszowa	zł	40	105	-55	-69	36	-405	718
SE200	Inne produkty pochodzenia roślinnego	zł	959	1 620	3 989	67	559	442	1 449
SE206	Produkcja zwierzęca	zł	91 083	586 452	22 154	40 033	47 127	81 259	134 730
SE211	Zmiana wartości zwierząt	zł	1 087	11 673	-1 112	-1 023	254	630	4 223
SE216	Mleko krowie i przetwory z mleka	zł	17 603	116	3 665	11 225	16 705	24 686	34 986
SE220	Wołowina i cielęcina	zł	4 300	66	1 004	3 554	4 983	5 857	6 234
SE225	Wieprzowina	zł	28 275	17 673	9 305	14 324	19 584	35 864	67 877
SE230	Owce i kozy	zł	215	0	4	255	133	152	501
SE235	Mięso drobiowe	zł	35 891	514 107	7 416	6 657	4 856	14 134	21 899
SE240	Jaja	zł	3 821	40 836	559	4 911	491	179	1 084
SE245	Mleko owcze i kozie	zł	15	0	45	7	3	42	0
SE251	Inne zwierzęta i produkty zwierzęce	zł	964	13 654	155	-901	371	344	2 149
SE256	Pozostała produkcja	zł	1 244	117	686	1 096	1 102	1 529	2 016
SE260	Przekazania do gospodarstwa domowego	zł	2 635	723	1 865	2 790	1 914	2 952	3 945
SE265	Zużycie wewnętrzne	zł	16 631	1 679	5 781	10 264	13 796	22 380	35 182

Tabela 4.3-4 Koszty według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE270	Koszty ogółem	zł	129 414	542 045	38 264	50 436	68 597	109 920	285 839
SE275	Zużycie pośrednie	zł	103 999	492 476	27 354	39 347	52 653	87 025	221 527
SE281	Koszty bezpośrednie	zł	81 602	447 919	19 178	28 504	37 657	65 002	169 048
SE285	Nasiona i sadzonki	zł	6 139	5 704	1 844	1 883	3 661	4 468	20 429
SE295	Nawozy	zł	15 413	1 382	2 300	4 388	7 996	13 141	56 436
SE300	Środki ochrony roślin	zł	6 633	651	1 197	1 357	3 049	5 100	26 060
SE305	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji roślinnej	zł	569	2 059	829	159	263	301	1 297
SE310	Pasze zwierząt żywionych systemem wypasowym	zł	5 634	63	1 359	4 105	5 581	8 197	9 658
SE315	Pasze dla zwierząt z produkcji własnej	zł	4 139	63	1 177	3 312	4 140	6 212	6 260
SE320	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu	zł	44 205	423 546	11 266	15 541	14 733	31 398	49 399
SE325	Pasze dla trzody chlewnej i drobiu z produkcji własnej	zł	10 058	493	3 832	5 935	7 937	13 864	21 832
SE330	Pozostałe koszty bezpośrednie produkcji zwierzęcej	zł	3 007	14 514	383	1 071	2 374	2 397	5 758
SE331	Koszty bezpośrednie produkcji leśnej	zł	2	0	0	0	1	0	11
SE336	Koszty ogólnogospodarcze	zł	22 397	44 556	8 176	10 843	14 995	22 023	52 479
SE340	Koszty utrzymania maszyn i budynków	zł	5 617	7 156	1 839	2 779	3 650	6 179	13 810
SE345	Energia	zł	11 440	28 978	3 537	4 714	6 720	10 746	28 383
SE350	Usługi	zł	2 877	2 619	1 284	1 896	2 920	2 885	5 414
SE356	Pozostałe koszty ogólnogospodarcze	zł	2 463	5 803	1 516	1 453	1 706	2 213	4 873
SE360	Amortyzacja	zł	18 349	30 288	9 301	9 753	13 840	18 969	39 001
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 066	19 281	1 610	1 335	2 104	3 926	25 311
SE370	Wynagrodzenia	zł	3 878	13 156	1 255	667	845	1 532	14 059
SE375	Czynsze	zł	1 334	516	78	209	428	918	5 670
SE380	Odsetki	zł	1 853	5 608	277	460	832	1 477	5 582

Tabela 4.3-5 Dopłaty według wielkości powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	3 155	-103	349	1 891	2 618	5 914
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	3 432	299	667	1 390	3 126	3 890	9 174
SE610	Dopłaty do produkcji roślinnej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE611	Dopłaty wyrównawcze / płatności obszarowe	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE612	Dopłaty za odlogowanie	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE613	Pozostałe dopłaty do produkcji roślinnej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE615	Dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE616	Dopłaty do produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE617	Dopłaty do pozostałej produkcji bydłowej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE618	Dopłaty do produkcji owiec i kóz	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE619	Pozostałe dopłaty do produkcji zwierzęcej	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE620	Pozostałe dopłaty	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE625	Dopłaty do zużycia pośredniego	zł	467	18	126	114	736	419	1 091

Tabela 4.3-6 Saldo dopłat i podatków według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	3 155	-103	349	1 891	2 618	5 914
SE605	Dopłaty do działalności operacyjnej	zł	3 432	299	667	1 390	3 126	3 890	9 174
SE395	Saldo podatku VAT (z wyłączeniem inwestycji)	zł	738	4 701	-139	-154	29	541	2 618
SE390	Podatki	zł	2 024	1 846	631	888	1 264	1 813	5 879
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-91	-871	174	-67	350	696	-1 408
SE406	Dopłaty do inwestycji	zł	1 215	0	448	285	646	1 847	3 565
SE407	Dopłaty za wycofanie się z produkcji mleka	zł	0	0	0	0	0	0	0
SE408	Podatek VAT zapłacony od inwestycji	zł	1 305	871	274	351	296	1 151	4 973

Tabela 4.3-7 Dochód na gospodarstwo rolne według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE131	Wartość produkcji ogółem	zł	167 547	618 204	46 891	64 352	85 875	145 536	397 592
SE275	Zużycie pośrednie	zł	103 999	492 476	27 354	39 347	52 653	87 025	221 527
SE600	Saldo bieżących dopłat i podatków	zł	2 147	3 155	-103	349	1 891	2 618	5 914
SE410	Wartość dodana brutto	zł	65 694	128 883	19 434	25 354	35 113	61 128	181 979
SE360	Amortyzacja	zł	18 349	30 288	9 301	9 753	13 840	18 969	39 001
SE415	Wartość dodana netto	zł	47 345	98 595	10 134	15 601	21 273	42 160	142 977
SE365	Koszty czynników zewnętrznych	zł	7 066	19 281	1 610	1 335	2 104	3 926	25 311
SE405	Saldo dopłat i podatków związanych z inwestycjami	zł	-91	-871	174	-67	350	696	-1 408
SE420	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego	zł	40 189	78 443	8 698	14 198	19 518	38 930	116 259

Tabela 4.3-8 Dochód na osobę według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE425	Wartość dodana netto na osobę pełnozatrudnioną ogółem	zł/A WU	25 114	42 142	6 537	9 600	12 193	23 038	54 976
SE430	Dochód z rodzinnego gospodarstwa rolnego na osobę pełnozatrudnioną nieopłaconą	zł/F WU	24 952	53 907	6 218	9 171	11 767	22 686	67 832

Tabela 4.3-9 Bilans według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Średnio - małe	Średnio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE436	Aktywa ogółem	zł	408 291	639 727	170 933	225 686	294 267	431 665	891 710
SE441	Aktywa trwałe	zł	327 277	501 050	141 172	189 535	245 313	351 075	685 020
SE446	Ziemia, uprawy trwałe i kwoty produkcyjne	zł	68 241	7 151	32 489	34 375	55 595	73 973	171 307
SE450	Budynki	zł	143 278	370 797	78 186	100 166	108 828	150 429	220 226
SE455	Maszyny i urządzenia	zł	100 749	121 528	26 302	44 579	66 152	107 708	264 539
SE460	Zwierzęta reprodukcyjne płci żeńskiej	zł	15 009	1 575	4 195	10 414	14 737	18 965	28 948
SE465	Aktywa bieżące	zł	81 014	138 677	29 761	36 151	48 954	80 590	206 690
SE470	Zwierzęta produkcyjne	zł	19 421	67 579	6 789	11 095	12 049	18 066	36 794
SE475	Zapasy produktów rolnych	zł	30 136	3 220	12 921	14 771	21 268	33 192	80 609
SE480	Pozostałe aktywa bieżące	zł	31 456	67 878	10 051	10 286	15 637	29 332	89 287
SE485	Zobowiązania ogółem	zł	59 229	167 265	5 384	12 173	20 326	46 552	196 390
SE490	Kredyty długo- i średnioterminowe	zł	39 022	116 468	2 008	7 167	11 994	29 883	132 380
SE495	Kredyty krótkoterminowe	zł	20 207	50 797	3 376	5 006	8 332	16 669	64 010
SE501	Kapitał własny	zł	349 062	472 462	165 549	213 513	273 941	385 112	695 320

Tabela 4.3-10 Wskaźniki finansowe według powierzchni użytków rolnych

Symbol	Zmienna	j.m.	Razem	Bardzo małe	Małe	Srednio - małe	Srednio - duże	Duże	Bardzo duże
				(<= 5 ha)	(5<-10 ha)	(10<-20 ha)	(20<-30 ha)	(30<-50 ha)	(> 50 ha)
SE506	Zmiana wartości kapitału własnego	zł	6 857	9 981	-1 455	-1 274	-2 456	8 190	34 006
SE510	Średnia wartość kapitału w gospodarstwie	zł	341 921	637 709	152 989	194 779	244 774	356 541	709 239
SE516	Inwestycje brutto	zł	16 424	13 277	2 493	4 926	6 181	18 977	54 026
SE521	Inwestycje netto	zł	-1 925	-17 012	-6 808	-4 828	-7 660	9	15 024
SE526	Przepływ gotówki (1)	zł	47 850	98 554	14 412	20 702	27 354	47 163	122 535
SE530	Przepływ gotówki (2)	zł	30 728	71 574	10 739	13 633	18 764	27 780	75 990

Literatura

- [1] FADN. An A to Z of methodology. Office for Official Publications of the European Communities. Luxemburg 1989.
- [2] RI/CC 882 Rev. 7.0. Definitions of Variables used in FADN standard results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 10. October 2002.
- [3] RI/CC 1256 r.3. Farm Return Data Definitions. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 2005.
- [4] RI/CC 1296. The weighting system for the UE-FADN results. EUROPEAN COMMISSION. Brussels 1999.
- [5] http://europa.eu.int/comm/agriculture/rca/index_en.cfm.
- [6] http://forum.europa.eu.int/irc/agri/rca/info/data/tabstd_en.htm